

בס"ד. ש"פ צו, שבת הגדול, ח' ניסן (מאמר ב), ה'תשכ"ד

(הנחה בלתי מוגה)

מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה גו' צמאה לך נפשי גו' בארץ צי' ועיף בלי מים כן בקדש חזיתך גו'.¹ ומבואר בזה במאמר של הצמח צדק² (מכת"י מעתיק) בביכל³ שנפדה מהשבי בימים אלה (שרובו מכת"י מעתיק, ויש בו גם איזה דפים מגוף כתי"ק הצמח צדק⁴), שזהו ענין ובחי' מדרגת בעלי תשובה שלמעלה מבחי' צדיקים גמורים שהולכים בהדרגה וסדר מדרגא לדרגא, אבל הבע"ת משכינ' לי' בחילא דתיובתא יתיר⁵, וזהו צמאה לך נפשי בארץ צי' ועיף, דוקא שם ימצא השלהבת עזה, משא"כ בקדש עליון שהוא בחי' צדיקים גמורים, לא ימצא השלהבת עזה הלזו, וענין זה הוא בזמן שהשכינה (ספירת המלכות) דיצירה ועשי' יורדת ומתלבשת בתוך הע' שרים. וממשיך בהמאמר, שהטעם שעיקר ההתלבשות בהע' שרים היא במלכות דיצירה ודעשי' דוקא, משא"כ מלכות דבריאה (ועאכו"כ מלכות דאצילות), הוא, כמ"ש בע"ח⁶ שבבריאה רובו טוב ומיעוטו רע, וביצירה מחצה על מחצה, ובעשי' רובו רע (משא"כ אצילות, שאין בו שייכות לרע כלל, ועז"נ⁷ לא יגורך רע), וזהו שהתחלת מדור החיצונים הוא מיצירה ואילך מאחר ששם מחצה רע, אבל לא בבריאה מאחר שרובו טוב, ולכן עיקר ההתלבשות בהע' שרים היא במלכות דיצירה ודעשי' דוקא. וזהו מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה גו', שדוד הוא ספירת המלכות שרגלי' יורדות כו'⁸, מאצילות לבריאה, ועד שיורדת ליצירה ועשי' ששם מתלבשת גם בהע' שרים, שזהו"ע בהיותו במדבר יהודה.

ויש לקשר זה עם הפירוש הפשוט שדוד הי' במדבר יהודה בברחו מפני שאול כשחשש שיצטרך להרחיק ולצאת מארץ ישראל לחוץ לארץ,

(1) תהלים סג, א.ג. — המזמור שמתחילים לאמרו בי"א ניסן שמתברך מיום הש"ק זה (ראה סה"מ י"א ניסן ח"א ע' 1 ואילך. וש"נ).
 (2) נדפס (לאח"ז) באוה"ת לך לך (כרך ד) תרעו, א.
 (3) בוך (באברויסק) 51.
 (4) ראה לקמן פ"ב.
 (5) זח"א קט, ב.
 (6) שער מג (שער ציור עולמות) בהקדמה להדרוש. ובכ"מ.
 (7) תהלים ה, ה. וראה לקו"ת במדבר ג, ג.
 (8) משלי ה, ה. וראה אוה"ת נ"ך ח"א עה"פ (ע' תקסד ואילך).

שעל זה אמר⁹ כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' לאמר לך עבוד גו', כדאיאתא בגמרא¹⁰ כל הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלקה כו'. והענין בזה (דלכאורה אינו מובן איך שייך לומר שהדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלקה), שהחילוק בין ארץ ישראל לחוץ לארץ הוא, שארץ ישראל מכוונת נגד מלכות דבריא ודאצילות, משא"כ בחוץ לארץ מאיר רק מלכות דיצירה ודעשי¹¹, ולכן ה"ז דומה כמי שאין לו אלקה, שאין לו בחי' המלכות (אלקה) כפי שהיא למעלה מהתלבשות ביצירה ועשי' ששם מתלבשת בהע' שרים כו'.

וזהו מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה גו' צמאה לך נפשי וגו', שדוקא מצד הירידה ליצירה ועשי' להתלבש בהע' שרים (בהיותו במדבר יהודה), נתעורר בצמאון גדול כו', כמו ההולך בארץ צי' ועיף מקום שאין שם מים שאז יתאוה להם מאד¹², וכמארז"ל¹³ אינו דומה מי שיש לו פת בסלו (להיות רעב) למי שאין לו פת בסלו, דכיון שאין לו פת בסלו לכן הוא רעב יותר, וכך בהיות דוד במדבר יהודה צמאה נפשו ביותר לקרבת הוי', לפי שגודל הצמאון והתשווקה הוא במקום הריחוק דוקא¹⁴. וכן הוא גם בהירידה דמלכות (בחינתו של דוד) ליצירה ועשי' להתלבש בהע' שרים (מדבר יהודה), שדוקא שם נעשה אצלה התשווקה והצמאון כו' שלא בערך מעמדה ומצבה בהיותה בכריאה ובאצילות.

(ב) **ויש** לקשר זה עם עוד מאמר בביכל הנ"ל³ מגוף כתי"ק הצ"צ¹⁵, בפירושו הכתוב¹⁶ טוב וישר הוי' על כן יורה חטאים בדרך, שאמרו חז"ל (בילקוט¹⁷ ובירושלמי¹⁸) שאלו לחכמה נפש החוטאת במה

16 תהלים כה, ח.

17 יל"ש תהלים רמז תשב.

18 מכות פ"ב ה"ו.

9 שמואל-א כו, יט.

10 כתובות קי, ב. וראה סה"מ תרע"ח ע'.

שא. ובכ"מ.

11 ראה אוה"ת לך לך שם. וראה גם

לקו"ת מסעי פט, ב ואילך.

12 מצו"ד עה"פ.

13 יומא סז, א (ובפרש"י).

14 ראה גם לקו"ת ואתחנן ח, א. שמע"צ

צב, ב. אוה"ת במדבר ע' יא. ע' כד. ובכ"מ.

15 נדפס (לאח"ז) באוה"ת נ"ך ח"ב ע'

א'קלו (קצור. ענין זה הדבר*). ושם ע' א'קלח:

הג"ה. וזהו טוב וישר ה'.

גו' זה הדבר גו' תקט"ז (ראה מאמרי אדה"ז תקט"ז ע' רפט ואילך. וראה גם אוה"ת מסות ע' אירנה ואילך (ושם ע' אירסד: בילקוט .. ע"פ טוב וישר ה' .. שאלו לחכמה וכו'). שם (כרך ה') ע' א'תרפב ואילך).

ולהעיר, שנדפס בטעות באוה"ת נ"ך (ענה"פ והרוח תשוב שבקבלת, לאחר הקיצור ל"והרוח תשוב" — ענין בפ"ע שאינו שייך כלל ל"קצור ענין זה הדבר"), ומקומו בפ' מטות (המו"ל).

* קיצור ד"ה וידבר משה אל ראשי המטות

תתכפר וכו', שאלו לנבואה וכו', ומבאר, שחכמה היינו חכמה תתאה, ונבואה היא בנצח והודו¹⁹ [אלא ששם מבאר לפי הגירסא הרגילה שהפסוק²⁰ הנפש החוטאת היא תמות נאמר גבי נבואה, היינו, שנבואה אינו סובל ההיפוך יותר מחכמה, ועד"ז יש לבאר גם לפי הגירסא²¹ שחכמה אמרה הנפש החוטאת היא תמות, כי, חכמה תתאה שהיא ספירת המלכות²², ענינה קבלת עול. ולכן אמרה שנפש החוטאת תמות, לפי שהחטא נוגע בעצם נקודת החיות כו', ויש לומר הביאור בזה ע"פ מארו"ל²³ מאן דמחוי במחוג קמי מלכא כו' שזהו ענין של מרידה במלכות, לפי שהחטא הוא היפך הרצון, ובנקודת הרצון אין התחלקות²⁴, ולכן, איזה ענין שיהי' היפך הרצון, הו"ע של מרידה במלכות, היפך הקבלת עול (ענינה של ספירת המלכות, חכמה תתאה)]. וממשיך לבאר דברי המדרש שאלו לתורה ואמרה יביא אשם ויתכפר לו, שאלו להקב"ה ואמר יעשה תשובה ויתכפר לו, ששאלו לתורה הוא בחינת תפארת²⁵, ואמרה יביא אשם, שהוא ענין הקרבן, שכל קרבן מן הבהמה הוא לשם הוי' היא מדת הרחמים²⁶ (תפארת), ושאלו להקב"ה קאי על כתר, כי אורייתא מחכמה (חכמה עילאה) נפקת²⁷, אבל בתשובה נאמר²⁸ כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום, שעל ידה נעשית ההמשכה מכתר, וזהו שהקב"ה (כתר שלמעלה מחכמה) אמר יעשה תשובה ויתכפר לו. וממשיך בהמאמר בביאור ענין הקרבן, שאף אם ע"י החטא פוגם בבחינת אדם, הנה ע"י הקרבן עולה חיות הבהמה לשרשו שלמעלה מבחינת אדם ומעורר י"ג מדות הרחמים שלמעלה מהשכל, בחינת ארך אפים בגימטריא קרבן²⁹. ומוסיף, שמשנת"ל שבחינת כתר הוא למעלה מהתורה (שאמרה יביא קרבן), שזהו ענין שאלו להקב"ה דוקא, אפ"ל כי בכתר יש שני בחינות. והיינו, שהקרבן מגיע

19 ראה שער רוה"ק להאריו"ל בתחילתו. תניא אגה"ק סי"ט. ובכ"מ.
 20 יחזקאל יח, ד. שם, כ.
 21 בספר ווי העמודים (לבן השל"ה) פכ"א. הובא באג"ק ח"ה ע' ג. ונת' בר"ה וכל אדם תשכ"ג פ"ד (תו"מ סה"מ תשרי ע' עו).
 וראה גם לקו"ת דרושי שבת שובה סז, ד ובמאמרים שנסמנו בהערות וציונים לשם. ובסה"מ תרל"ו ח"ב ע' שצב: "פעמים איתא כו' ופעמים מצינו כו'".
 22 ראה גם סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תקכב. תרל"ו ח"ב ע' שי. פרת"ס ע"ב. ד"ה דרשו

תרצ"א (סה"מ תרצ"א ס"ע כט ואילך).
 23 חגיגה ה, ב.
 24 ראה סה"מ תרע"ח ע' שמו. ד"ה ואני תפלתי תרצ"ד (סה"מ קונטרסים ח"ב שיא, ב).
 25 ראה ברכות נח, סע"א.
 26 תניא אגה"ת פ"ז (צז, א).
 27 זהר ח"ב סב, א. פה, א. ח"ג קפב, א.
 28 נצבים ל, יא. וראה לקו"ת נצבים מה, ב ואילך.
 29 מאו"א מערכת ק אות כא. וראה אוה"ת בראשית קצו, סע"א.

בבחינת אריך אנפין (ארך אפים, גימטריא קרבן), חיצוניות הכתר, והתשובה מגעת בבחינת עתיק, פנימיות הכתר³⁰.

וכללות העניין בזה, שדוקא מצד הירידה דענין החטא, נפש החוטאת, נעשה צמאון הנפש לה' כארץ עיפה וצ' להיות כי עד הנה היתה נפשו בארץ צ' וצלמות כו' ולזאת צמאה נפשו ביתר שאת מצמאון נפשות הצדיקים³¹, כשם שדוקא במדבר יהודה, שספירת המלכות יורדת ליצירה ועשי' להתלבש בהע' שרים, נעשה הצמאון באופן של שלהבת עזה כו'. ומצד גודל הצמאון דשלהבת עזה שבעבודת התשובה, ה"ה מגעת למעלה מסדר השתלשלות, עד לעצמות אוא"ס, שזהו"ע דשאלו להקב"ה דוקא ואמר יעשה תשובה, כנ"ל.

וממשיך בהמאמר (הנזכר לפנ"ז²), שעל זה התפלל דוד המלך ע"ה כן בקודש חזיתך, פי' כמו שימצא הרשפי אש שלהבת עזה במל' דיצירה ועשי' המלוכשים בהע' שרים, כך יהי' נמצא ההתלהבות עזה הלזו בקודש עליון במלכות דאצילות ובריאה, ולא יצטרכו לירד בשביל זה למטה ליצירה ועשי'. ועד"ז בנוגע לצדיקים ובעלי תשובה, שגם אצל צדיקים תהי' התלהבות עזה כו'. וכידוע גם פירוש הבעש"ט³² הלואי בקודש חזיתך, היינו, שהלואי שגם במקום הקודש, מקום הארון (כהמשך הכתוב לראות עוזך, דקאי על הארון³³), תהי' התשוקה והצמאון כמו בשעה שנמצאים במדבר יהודה, בארץ צ' ועיף בלי מים. ועוד פירוש בזה, שמ"ש כן בקודש חזיתך הוא (לא רק לשון בקשה, הלואי בקודש חזיתך, אלא) גם לשון הבטחה (כפי שמצינו דוגמתו בכמה פסוקים³⁴), היינו, שמבטיחים שאכן יהי' כן בקודש חזיתך, שיהי' גודל הצמאון והתשוקה גם במעמד ומצב דבקודש חזיתך, שזהו"ע דמלכא משיחא ייתי לאתבא צדיקיא בתיובתא³⁵.

ג) וע"פ האמור, יש להוסיף ביאור במשנת"ל³⁶ בענין תפלת עשיר, תפלה למשה³⁷, דאיתא על זה במדרש³⁸ משל למלך שאמר

30 ראה גם המשך תער"ב ח"ג ס"ע א'רנב סוכות פ, סע"ד. ובכ"מ.
 31 ואילך.
 32 תניא פ"ד.
 33 ראה סה"מ תרפ"ט ס"ע 121 ואילך
 34 ובהנסמן שם בהערה 63.
 35 ראב"ע, מצו"ד ומצו"צ עה"פ.
 36 ראה תו"א תשא פו, ג. לקו"ת דרושי
 37 ראה גם המשך תער"ב ח"ג ס"ע א'רנב סוכות פ, סע"ד. ובכ"מ.
 38 ראה זח"ג קנג, ב. לקו"ת דרושי שמע"צ צב, ב. שה"ש נ, ב. ובכ"מ.
 39 במאמר הא' — ד"ה זאת תורת העולה פ"ה (לעיל ע' 244).
 40 תהלים צ, א. וראה זח"א קסח, א.
 41 מדרש תהלים ויל"ש עה"פ.

לא' מה אתה מבקש, ואמר איני מבקש כו' אלא מדינה פלונית היא חריבה והיא שלך, גזור שתבנה, ונתבאר לעיל שהתפלה היא שתבנה בבחי' בנין עדי עד (כלשון כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע³⁹) דוקא, שלא יהי' שייך ענין של חסרון כלל, עיי"ז שיומשך בה עצמות אוא"ס שלמעלה גם מבחי' סוכ"ע [שזהו"ע דתפלת עשיר דוקא, שהתפלה אינה על מילוי החסרון, שזהו בחי' ממכ"ע וגם בחי' סוכ"ע, אלא על ההמשכה מעצמות אוא"ס, שעל זה לא שייך לומר ענין של חסרון, כנ"ל], דלכאורה אינו מובן, מהי השייכות דתפלת עשיר שתבנה בבחי' עדי עד דוקא (דרגא הכי נעלית שלא שייך בה ענין של חסרון כלל) למעמד ומצב דמדינה חריבה, תכלית הירידה. אך הענין הוא, שדוקא המעמד ומצב דמדינה חריבה, שהוא בדוגמת המדבר, ארץ צי' ועיף גו', מביא לידי תשוקה וצמאון ביותר, ולא עוד אלא שהתשוקה והצמאון הוא להיות שלימות הבנין באופן נעלה יותר מכמו אילו לא היתה המדינה חריבה מלכתחילה (שלכן נאמר על זה כן בקודש חזיתך, כנ"ל), שלכן התפלה על המדינה חריבה היא לא רק שתבנה סתם, אלא שתבנה בבחי' בנין עדי עד דוקא, שלא יהי' שייך ענין של חסרון כלל, ע"י המשכת העצמות דוקא. והיינו, שדוקא במעמד ומצב של מדינה חריבה (במדבר, בארץ צי' ועיף גו') מתעורר התשוקה והצמאון להדרגא היותר נעלית, שעז"נ⁴⁰ מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ גו', ע"ד ובדוגמת מה שהי' נשמע הלשון מאדמו"ר הזקן בדביקותו שהי' אומר איך וויל זע גאָר ניסט איך וויל ניט דאיינ ג"ע איך וויל ניט דאיינ עוה"ב כו' איך וויל מער ניט אַז דיך אַליין⁴¹, שזוהי הדרגא דתפלת עשיר.

ד) וביאור הענין בעבודת האדם, דהנה, בכל יום ויום נעשה האדם ברי' חדשה⁴², שהקב"ה מחזיר לו נשמתו חדשה ורגועה⁴², וכמ"ש מודה אני לפניך כו' שהחזרת בי נשמתי כו'. אלא, שקודם התפלה הי"ז רק בבחי' מקיף, וע"י עבודת התפלה מתגלה הנשמה בבחי' פנימיות. וכמבואר בהקדמת הלקו"ת לג"פ בתחלתה⁴³ בפירוש מארוז"ל⁴⁴ מאי דכתיב⁴⁵ לא תאכלו על הדם, לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם, וכן אמרו⁴⁶

ס"א. וראה שם ס"ו ס"א. סמ"ו ס"ו.
43) נדפס (לאח"ז) באוה"ת בראשית כרך
ו תתרכ, א ואילך.
44) ברכות יו"ד, ב.
45) קדושים יט, כו.
46) ברכות יד, א.

39) בסה"מ תרע"ח ע' רסז.
40) תהלים עג, כה.
41) סהמ"צ להצ"צ שרש מצות התפלה
פרק מ (דרמ"צ קלח, א). — הועתק ב"היום
יום" יח כסלו.
42) שו"ע אדה"ז או"ח (מהדר"ק) ס"ד

כל הנותן שלום לחבירו קודם שיתפלל כאילו כו' שנאמר⁴⁷ חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, שקודם התפלה אין הנפש האלקית מתגלה ומאירה בהאדם, אלא היא באפו, בבחי' מקיף בלבד, ורק ע"י התפלה ה"ה מתגלה ומאירה בבחי' פנימיות. ונמצא, שעיקר ושלמות היות האדם מציאות חדשה (שהנשמה מתגלה ומאירה בפנימיותו) הוא ע"י עבודת התפלה דוקא. אמנם, עם היות שכשניעור משנתו ה"ה במעמד ומצב דנשמה באפו בלבד, וכמשנת⁴⁸ ל"ל בנוגע לאמירת מודה אני לפניך שאין זה אלא הודאה כללית בלבד, כי בשעה שניעור משנתו אינו יודע אפילו באיזה מדרגה היא ההודאה (ורק לאח"כ, בהתחלת התפלה, אומר הודו להוי'), הרי, לאידך גיסא, דוקא אמירת מודה אני לפניך שבהתחלת היום קשורה עם דרגא הכי נעלית, נקודת היהדות, בחי' היחידה, שלא שייך בה ענין של פגם וטומאה ח"ו, שזהו מה שאמירת מודה אני היא קודם נטילת ידים, בידים טמאות, לפי שכל הטומאות שבעולם אינם מטמאות את המודה אני של יהודי⁴⁹, וזהו גם מה שאמירת מודה אני היא ללא הזכרת שם מז' שמות שאינם נמחקים⁵⁰, לפי שההודאה שמצד בחי' היחידה היא לעצמותו ית' דלא אתפס בשם ולא אתרמיז כו'⁵¹, שזהו מודה אני לפניך, לפניך דייקא⁵².

והענין בזה, דכשם שנת"ל שדוקא במעמד ומצב דמדינה חריבה ישנה התפלה שתבנה בבחי' בנין עדי עד ע"י המשכת העצמות, כן הוא גם בעבודה דכל יום, שדוקא כשניעור משנתו שהנשמה היא רק באפו (ע"ד וכדוגמת מדינה חריבה) ישנה ההתקשרות דבחי' היחידה עם עצמותו ית' שלמעלה משמות כו'. אלא שבאמירת מודה אני בהתחלת היום ה"ו עדיין בבחי' מקיף, וע"י עבודת התפלה נמשך ומתגלה ענין זה בבחי' פנימיות (כנ"ל), שזהו מה שנעשה מציאות חדשה (גזור שתבנה כו'), לעבוד עבודתו במשך כל היום כולו, מבית הכנסת לבית המדרש⁵³, ועד להנהג בהן מנהג דרך ארץ⁵⁴.

(51) ראה לקו"ת פינחס פ, ב. וראה זח"ג

רנז, ב.

(52) ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות

סי"א ובהערה 78 שם (נדפס בספר הערכים — חב"ד (כרך א) בסופו. ובקונטרס בפ"ע).

(53) ברכות סד, א.

(54) שם לה, ב.

(47) ישע"י ב, כב.

(48) במאמר הא' — ד"ה זאת תורת

העולה פ"ב (לעיל ע' 239).

(49) סה"ש תש"ג ע' 7. הועתק ב"היום

יום" יא שבט.

(50) שו"ע אדה"ז או"ח מהדר"ק ס"א ס"ה.

מהר"ת ס"א ס"ו. סידור אדה"ז בתחילתו.

וענין זה מצינו גם ביציאת מצרים, שעוד קודם היציאה ממצרים ידעו שאחרי כן יצאו ברכוש גדול⁵⁵, וכמארז"ל⁵⁶ שאין לך כל אחד ואחד מישראל שלא היו עמו תשעים חמורים לובים טעונים מכספה וזהבה של מצרים, והיינו, שתחלת היציאה ממצרים, שאז נעשו בני"י מציאות חדשה⁵⁷, היתה באופן של רכוש גדול דוקא, שזהו מעמד ומצב של עשירות. ועד"ז בעבודה דכל יום, כמארז"ל⁵⁸ בכל דור ודור וכל יום ויום חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא היום ממצרים, דקאי על יציאת נפש האלקית ממאסר הגוף בשעת ק"ש ותפלה⁵⁹, שגם כשנמצאים במצב ירוד כו', יודעים מלכתחילה שצריכים לבוא למעמד ומצב דרכוש גדול דוקא, כשם שבמעמד ומצב של מדינה חריבה ישנה התפלה שתבנה בבחי' בנין עדי עד דוקא, ובאופן כזה דוקא נעשה מציאות חדשה (גזור שתבנה) על כל היום כולו.

(ה) **ועפ"ז** יש לבאר מ"ש בצוואת הריב"ש⁶⁰ יחשוב קודם התפלה שהוא מוכן למות באותה התפלה מחמת הכוונה כו' ובאמת שהוא חסד גדול שהשי"ת נותן לו כח ומשלים התפלה והוא חי. ולכאורה אינו מובן, איך אפשר לומר שלא ידע מה יהי' לאחרי התפלה (אם ימות באותה התפלה, או שהקב"ה יעשה חסד גדול וישלים התפלה והוא חי), הרי לאחרי התפלה צריך להיות סדר העבודה דכל היום, מבית הכנסת לבית המדרש וכו'. אך הענין בזה, שבתחלת עבודת היום, קודם התפלה, בהיותו במעמד ומצב נמוך, ביכלתו לבוא לצמאון הכי גדול דמי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ גו', אלא שצמאון זה יכול להיות באופן שיבוא מזה לכלות הנפש ממש (למות באותה התפלה). ולזה ישנו החסד גדול שהשי"ת נותן לו כח ומשלים התפלה והוא חי, היינו, שהקב"ה ממלא את תפלתו, התשוקה והצמאון דמי לי בשמים גו' לדבקה בעצמותו ית', שזהו"ע דתפלת עשיר, לדבקה בו ית' (לא ע"י כלות הנפש ח"ו, אלא) ע"י העבודה דלימוד התורה וקיום המצוות עד להנהג בהם מנהג דרך ארץ במשך כל היום כולו, שזהו מה שע"י התפלה נעשה מציאות חדשה שיש לה קיום (היפך הענין דכלות הנפש), ע"ד שתבנה בבחי' בנין עדי עד, כדי לעבוד עבודתו במשך כל היום.

58) משנה פסחים קטז, ב. תניא פמ"ז.
 וראה גם ד"ה בכל דור ודור תשמ"ה.
 59) ראה תניא שם. אוה"ת בראשית שם.
 60) סמ"ב. וראה גם שם סל"ה.

55) לך לך טו, יד.
 56) בכורות ה, ב.
 57) ראה לקו"ש ח"ח ע' 119. חכ"א ע'
 63) ובכ"מ.

ו) **רמעין** זה תובעים מכאו"א מישראל, והיינו, שאל יאמר האדם שהענין דכלות הנפש, מי לי בשמים וגו', הוא דרגא נעלית ביותר ששייכת ליחדי סגולה בלבד, כמו הבעש"ט ואדמו"ר הזקן, ומי הוא זה ואיזהו אשר ערב לבו לגשת כו'⁶¹, כי, לאחרי שענין זה נתגלה ע"י רבותינו נשיאינו, שייך מעין זה גם לכל בני⁶², שהרי ענינו של נשיא ישראל הוא כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל (כמארז"ל⁶³ בנוגע למשה רבינו, נשיא ישראל הראשון, אביהם ורבן של כל הנביאים⁶⁴), ומזה מובן שגם הענין דכלות הנפש, מי לי בשמים וגו', כיון שנתגלה ע"י רבותינו נשיאינו, ה"ז שייך וצ"ל מעין זה אצל כאו"א מהמקושרים לרבותינו נשיאינו, ואפילו אצל אלה שרק שמעם הגיע אליהם כו'. והענין בזה, שמיד בהתחלת עבודת היום, גם בהיותו במצב ירוד כו', צריך לידע שבכחו וביכלתו לבוא לדרגא הכי עליונה דמי לי בשמים גו' (שזהו גם הקשר והשייכות דכל השליכות שבסולם דתפלה), וכנ"ל שבאמירת מודה אני לפניך מיד כשניעור משנתו ישנה כבר ההתקשרות דבחי' היחידה עם העצמות, וע"י עבודת התפלה ה"ז נמשך ומתגלה בבחי' פנימיות, ובאופן כזה נעשה מציאות חדשה לעבוד עבודתו במשך כל היום, שזהו"ע דגזור שתבנה בבחי' בנין עדי עד, היינו, שבעבודתו בעניני העולם, הנהג בהם מנהג דרך ארץ, יורגש שהכוונה בזה אינה אלא לשם שמים (ע"ד שמצינו בגמרא⁶⁵ בנוגע ליציאת מצרים, שבנ"י צעקו שמוותרים הם על הרכוש גדול, ואעפ"כ ניתן להם הרכוש גדול, כדי שע"ז יתקדש שם שמים), לעשות לו ית' דירה בתחתונים⁶⁶, שע"ז נעשה שלימות הבנין דהמדינה חריבה שתבנה בבחי' בנין עדי עד, שיומשך בה גילוי העצמות.

61) ע"פ לשון אדה"ז בתניא פמ"ד (סג), פל"א, ג. ועוד.
 62) ראה גם תו"מ סה"מ: אדר ע' מ; ניסן (א).
 63) ראה גם תמוז ע' פז.
 64) ראה תנחומא בחוקתי ג. נשא טז.
 65) ב"ר ספ"ג. במדבר פ"ג, ו. תניא רפל"ו.
 66) ברכות לב, א. ובכ"מ.